

یادداشت

مین گذاری زمین دیپلماسی

امیر پیسنده‌پور
دانش آموخته روابط
دیپلماتیک

● بعد از مشخص شدن پیروزی جو بایدن، شتاب‌زدگی و عصبانیت در دو حوزه رقابتی منطقه‌ای و همچنین اظهارات و عملکرد برخی فعالان سیاسی داخلی به‌خوبی قابل رویت است. اسرائیل و برخی از کشورهای عرب همسایه در تلاش‌اند تا با همراهی و تأیید ترامپ در روزهای پایانی، حضورش در کاخ سفید با اقدامات تند و رادیکال، جمهوری اسلامی را درگیر نزاعی جدی و نفس‌گیر کنند تا فرصت مذاکره و دیپلماسی را پیش از روی کارآمدن تیم بایدن در قدرت به‌طور مطلق تخریب یا با مشکلات فراوان روبه‌رو کنند. در این میان، سفر غیررسمی (البته تأییدنشده) تانیا‌هو به عربستان را به‌عنوان شاهد این مدعا و ترور شهید محسن فخری‌زاده را می‌توان به‌عنوان یکی از رفتارهای محرک در راستای این سیاست تلقی کرد. قطعاً این نوع تحركات و رفتارهای مذموم باید متناسب، سریع و قاطع در چارچوب اصل رفتار متقابل پاسخ داده شود. به نظر می‌رسد تعجیل مجلس در تصمیم‌گیری بر خروج از پروتکل الحاقی ذیل عنوان مقابله با تحریم‌ها را باید بیشتر واکنشی شتاب‌زده به اقدام تروریستی اخیر تلقی کرد که نه‌تنها هیچ‌گونه تناسبی با یک پاسخ قاطع ندارد، بلکه حتی خلاف جهت منافع ملی و همسویی ناخواسته با برخی از دشمنان کشور است. اگر زمین مذاکره و دیپلماسی را به‌مثابه یک زمین فوتبال در دو قسمت تشبیه کنیم، قطعاً زحمت مین‌گذاری زمین حریف را اسرائیل و هم‌پیمانانش بر عهده می‌گیرند و مجلس هم با مصوبه اخیرش زحمت مین‌گذاری در زمین خودی را کشیده است. شایسته است فارغ از هرگونه اختلاف‌نظر سیاسی در داخل، به‌هیچ‌عنوان نیمه دیگر زمین را ناخواسته و از سر انگیزه‌های سیاسی به دست خودمان مین‌گذاری نکنیم؛ چراکه تجربه دیپلماسی موفق مبتنی‌بر عقلانیت، اقتدار و تدبیر در شکست ایالت متحده در شورای امنیت سازمان ملل(لغو تحریم تسلیحاتی جمهوری اسلامی) نشان داده است که گرچه به دولت حسن روحانی نقدهایی جدی در حوزه‌های عملکردی وجود دارد، اما این دولت نشان داده در یک حوزه تبحر و تجربه لازم را دارد و آن عرصه دیپلماسی است. زدن قفل‌های این چنینی بر دستگاه دیپلماسی کشور به‌جز تحقق خواست دشمنان قسم‌خورده کشور هیچ حاصلی در پی ندارد. شایسته است با خویشتن‌داری و سعه‌صدر منازعات داخلی را بهانه‌ای برای گروگان‌گرفتن منافع ملی قرار ندهیم، چراکه درصورت اجرائی شدن این مصوبه، مهربی دائمی بر تحریمات ظالمانه علیه کشورمان زده می‌شود که بازکردن آن از هیچ شاه‌کلیدی ساخته نیست.

سخنگوی دولت در مخالفت با مصوبه مجلس گفته «آنچه در عنوان طرح نمایندگان محترم آمده، برداشت تحریم‌هاست. انباشت اورانیوم با غنای ۲۰ درصد و همین‌طور عدم اجرای پروتکل الحاقی منجر به دائمی‌شدن تحریم‌ها می‌شود؛ در این صورت به مذاکرات هسته‌ای و برجام نیازی نمی‌بود. ما قبل از برجام، پروتکل الحاقی را اجرا نمی‌کردیم و صدها کیلوگرم اورانیوم با غنای ۲۰ درصد در اختیار داشتیم، اما همچنان ذیل سخت‌ترین تحریم‌های چندجانبه شورای امنیت سازمان ملل متحد بودیم. بنابراین اگر هدف از طرح آن‌طور که در عنوان آن آمده «اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها» باشد، براساس تجربه‌های پیشین، این طرح شامل کیفیت غنی‌سازی و عدم اجرای پروتکل الحاقی، کمکی به لغو تحریم‌ها نمی‌کند. امروز بیش از سه تن اورانیوم غنی‌شده در اختیار داریم و ماهانه بین ۲۵۰ تا ۳۰۰ کیلوگرم اورانیوم غنی‌شده تولید می‌کنیم که این میزان تقریباً و حدوداً با ظرفیت تولید کشور قبل از برجام برابری می‌کند. بنابراین برجام تأثیری بر حجم و کمیت عددی اورانیوم غنی‌شده هم نداشته است». معطوف به این سخنان ریبعی باید گفت پس اعلام رسمی خروج از پروتکل الحاقی نه‌تنها هیچ دستاوردی برای ما ندارد، بلکه به بی‌اقتصادی و اجماع جهانی علیه ما هم خواهد انجامید. طبیعتاً تعهدات بین‌المللی ما در ارتباط با سازمان‌های حقوقی و بین‌المللی باید کاملاً از میدان مبارزه با هر دشمن و رقیب سیاسی تمیز داده شود؛ چراکه تنها معیار سنجش جامعه جهانی و نظام حقوق بین‌الملل پایبندی و تعهدات کشورها به این قواعد و معاهده‌هاست. نکته آخر در وصف ناپختگی این مصوبه، اینکه اثراتش را همان ساعات اولیه تصویب در بازار داخلی نشان داد و آن تغییر فاز نرخ دلار از کاشی به سمت صودی بود.

سیاست

علی لاریجانی، سعید جلیلی یا محمدجواد ظریف

اجازه مصاحبه با دانشمندان ایرانی را چه کسی داد؟

چهره مرموز «نیویورک تایمز» شهید فخری‌زاده بود؟

مجموع و بی‌شناسنامه با سابقه کمتر از یک سال و عمدتاً با منشأ خارجی بوده است.

مصاحبه با دانشمندان

مصاحبه با دانشمندان هسته‌ای نکته‌ای است که محدود و محدود ظریف، خرداد سال ۹۴ درباره آن سخن گفته و اعلام کرده بود که در دولت قبل اجازه مصاحبه با دانشمندان هسته‌ای صادر و مصاحبه‌هایی هم با آنها از سوی مأموران آژانس انجام شد. او در گفت‌وگو با سایت «خانه ملت» در روزی که به پارلمان رفته بود، به مخالفت مقام معظم رهبری با خواسته کشورهای غربی مبنی‌بر مصاحبه با دانشمندان هسته‌ای کشور اشاره کرده و گفته بود: «به‌طور حتم، رویکرد همه ارکان نظام پیروی از دستورات رهبر معظم انقلاب است. موضوع مصاحبه با دانشمندان هسته‌ای، ارتباطی به اصل مذاکرات هسته‌ای ایران با گروه ۵+۱ ندارد و این یک مسئله کناری و فرعی بوده و حدود ۱۰ سال است که کشور برای حل این ادعاها و بهانه‌ها اقداماتی انجام داده است. در این زمینه روش‌هایی برای رفع ابهامات صورت گرفت و حتی در دولت سابق مصاحبه‌هایی با دانشمندان هسته‌ای کشورمان از سوی مأموران آژانس انجام شد. در آن دوران با افراد مختلف در ایران مصاحبه شد و حتی آژانس در مراکز و اماکن مربوطه بازدید کرد؛ اما هیچ ابهامی پیدا نشد که این موضوع شان‌دهنده بهانه‌جویی غربی‌هاست».

ظریف درباره ادعاهای آمریکایی‌ها مبنی‌بر اینکه دولت روحانی با مصاحبه تعدادی از دانشمندان هسته‌ای کشورمان موافقت کرده، گفته بود: «آنها هرچه می‌خواهند بگویند؛ زیرا مقامات این کشورها در سال‌های گذشته انواع صحبت‌ها و مطالب را مطرح کردند؛ اما قطعاً تیم مذاکره‌کننده، نظر رهبر معظم انقلاب را در تمام موارد مذاکرات هسته‌ای عیناً اطاعت می‌کند».

هرچند دفتر محمود احمدی‌نژاد گفته‌های ظریف درباره مصاحبه مأموران آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با دانشمندان هسته‌ای ایران را تکذیب کرد، اما همان روز رسول سنایی‌راد، مسئول اداره سیاسی سپاه، در گفت‌وگو با «شبکه اطلاع‌رسانی راه دانا» درباره مصاحبه با دانشمندان هسته‌ای، گفت: «شهادت دانشمندان هسته‌ای ما ناشی از همین مصاحبه‌هایی بود که در قالب پادمان‌ها گرفته شد و بعدها اطلاعات این دانشمندان در اختیار گروه‌های تروریستی قرار گرفت و به شهادت تعدادی از دانشمندان هسته‌ای ما منتهی شد». مسعود علیمحمدی، مجید شهریاری، مصطفی احمدی‌روشن و داریوش رضایی‌نژاد جزء دانشمندان هسته‌ای ایران بودند که در فاصله سال‌های ۸۸ تا ۹۰ ترور شدند.

صحبت‌های ظریف حکایت از این داشت که مصاحبه‌های انجام‌شده با دانشمندان هسته‌ای ایران در زمان دولت محمود احمدی‌نژاد و دوره مدیریت علی لاریجانی و سعید جلیلی بر مذاکرات هسته‌ای بوده است. حتی برخی مقامات سازمان انرژی اتمی در آن زمان نسبت به وقوع ترور اعضای خانواده هسته‌ای ایران و ارتباط آن با مصاحبه‌ها هشدار داده بودند.

سابقه مصاحبه‌ها

روزنامه «شرق» در خرداد سال ۹۴، در گزارشی به موضوع مصاحبه‌ها پرداخته و نوشته بود: بگیری نامه‌های ردوبدل‌شده در آن زمان نشان می‌دهد اجازه مصاحبه در فاصله بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۷ داده شده است. آبان ۸۶ در گزارش مدیرکل وقت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، بارها بر لزوم دستیابی به مکان‌ها و مصاحبه با افراد تأکید شده و حتی این مصاحبه‌ها اعضای شبکه تأمین مواد اولیه را هم شامل می‌شد. همچنین تصریح شده «۱۵ سپتامبر ۲۰۰۷ آژانس به‌صورت کتبی سؤالات را به‌صورت مکتوب در زمینه معدن گچین و درخواست دسترسی به اسناد، افراد و تجهیزات مربوطه به ایران ارائه کرد...». مطابق برنامه کار، ایران باید پاسخ به سؤالات و دسترسی‌ها را در چند هفته بدهد». همچنین در نتیجه‌گیری این گزارش آمده است: «ایران دسترسی کافی به افراد را فراهم کرده، به‌موقع، به سؤالات پاسخ داده و به ارائه توضیحات درباره موضوعات مطرح‌شده در چارچوب برنامه اقدام، شتاب بخشیده است».

اسفند ۸۶ نیز بار دیگر آژانس در گزارش خود ادعان می‌کند: «ایران همچنین به سؤالات طراحی‌شده در مدالیته پاسخ داده است، به استثنای مطالعات نسبت‌داده‌شده، همچنین دسترسی آژانس به افراد درخواست‌شده را فراهم کرده است. گرچه دسترسی مستقیم برای افرادی که مرتبط با مطالعات ادعایی بوده‌اند، فراهم نشده و پاسخ‌ها از سوی آنها به‌صورت مکتوب در اختیار آژانس قرار گرفته است». ۲۱ بهمن ۸۶ علی لاریجانی، مذاکره‌کننده ارشد و،تق به ایسنا گفته بود: «همکاری ایران برای اجازه

در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، در سخنرانی خود در شورای حکام با انتقاد از عملکرد آژانس در افشای اطلاعات دانشمندان هسته‌ای ایران گفته بود: «آژانس با انتشار اسامی دانشمندان و متخصصان ایرانی، آنان را در معرض ترور گروه‌های تروریستی و نیز سرویس‌های جاسوسی رژیم اسرائیل و آمریکا قرار داده است. اسامی دانشمندان و متخصصان ایرانی که در بازرسی‌ها و مصاحبه‌ها، همکاری متعهدانه‌ای با آژانس داشته‌اند، از مجرای آژانس به بیرون درز کرده و در فهرست غیرقانونی تحریم اتحادیه اروپا و شورای امنیت سازمان ملل قرار گرفته است». ۲۱ دی ۹۰ نیز سعید جلیلی، دبیر وقت شورای امنیت ملی، گفته بود که «آژانس نباید اسامی دست‌اندرکاران برنامه هسته‌ای ایران را فاش می‌کرد».

چهره مرموز: فخری‌زاده بود؟

البته گفت‌وگو با دانشمندان هسته‌ای، در زمان دولت روحانی نیز مطرح بود؛ در تیر ۹۳ که مذاکرات هسته‌ای در اولین ضرب‌الاجل دستیابی به توافق جامع در دوران دولت یازدهم به سر می‌برد، روزنامه «نیویورک تایمز» در مطلبی درباره دانشمندان هسته‌ای ایران نوشت: «درحالی‌که ایران و کشورهای عضو ۵+۱ مشغول مذاکرات فشرده هستند، هیچ خبری از یک «چهره مرموز» برنامه هسته‌ای ایران نیست». این فرد که نیویورک‌تایمز مدعی است مقامات امنیتی غربی او را را رابرت اوپنهایمر (که به خاطر پروژه‌ای در زمان جنگ جهانی دوم که به ساخت اولین بمب اتمی منجر شد، به‌عنوان «پدر بمب اتمی» معروف شد) مقایسه می‌کنند. ستون‌نویس نیویورک‌تایمز در تأیید ادعای خود، به بخشی از اظهارات یوکیا آمانو، مدیرکل فعلی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، اشاره کرده که: «آگاهی‌یافتن از همه موارد امکان‌پذیر نیست... برخی اسناد ناپدید شده است. برخی افراد در دنیا رفته‌اند. در برخی موارد نیز ایران به ما اجازه دسترسی نمی‌دهد». شاید اشاره آنها به محسن فخری‌زاده باشد که جمعه گذشته ترور شد و به شهادت رسید. جالب آنکه وال‌استریت ژورنال نیز چندی پیش از قول «اولی هاینون» یکی از بازرسان سابق آژانس نوشت که در سال ۲۰۰۸ در سفری به تهران او چند بار خواستار دیدار با محسن فخری‌زاده شد؛ ولی هر بار با بی‌اعتنایی مقامات ایرانی روبه‌رو شد.

بهره برداری از سامانه آموزش آنلاین مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد

توانمندسازی افراد دارای معلولیت

و اطمینان از بستری برابر و فراگیر

رعد
مجتمع
آموزشی نیکوکاری

خبر

جهانگیری:

مدیریت بحث هسته‌ای با شورای عالی امنیت ملی است

● ایسنا: اسحاق جهانگیری با بیان اینکه درباره مصوبه مجلس در زمینه موضوع هسته‌ای بحث شد، گفت: «من هم نامه دولت در این زمینه را برای آقای جنتی آماده کردم که راجع به همین مصوبه عصر دیروز مجلس است». معاون‌اول رئیس جمهوری یادآور شد: «بحث هسته‌ای بیش از دو دهه است که در دستور کار جمهوری اسلامی است و مسائل پیرامونی بسیار زیادی داشته است. تدبیری که رهبر انقلاب براساس قانون اساسی انجام دادند، این بوده است که مدیریت بحث هسته‌ای را به شورای عالی امنیت ملی واگذار کردند؛ چراکه یکی از مهم‌ترین مسائل امنیت ملی کشور است». جهانگیری ادامه داد: «در دنیا براساس یک برداشت اشتباهی، مسئله هسته‌ای کشور را تبدیل به یک مسئله مهم کردند و سازمان‌های مختلف و کشورهایی در جهان مدعی آن شدند. پس لازم بود که در ایران این موضوع از یک جاک مدیریت شود که در اختیار شورای عالی امنیت ملی قرار گرفت و حتی ما هم به‌عنوان دولت در حد گزارش‌هایی که به ما داده می‌شد، در جریان قرار می‌گرفتیم». او با بیان اینکه دولت در تصمیم‌گیری در این زمینه هیچ دخالتی نمی‌کند تا نظام یک تصمیم واحد داشته باشد، تصریح کرد: «مصوبات شورای عالی امنیت ملی هم بعد از آنکه به تأیید رهبر انقلاب می‌رسد، لازم‌الاجرا می‌شود. پس این یک موضوع مهم حیاتی است و اینکه مجلس به آن ورود پیدا کرده است، از این منظر به نظر ما مصلحت نیست؛ به‌ویژه اینکه پس از سال ۱۳۹۷ آمریکایی‌ها از برجام خارج شدند و فشارهای اقتصادی سنگینی بر کشور وارد کردند و به تعبیر خود فشار حداکثری وارد کردند و جمهوری اسلامی راهبردی که رهبر انقلاب به‌عنوان مقاومت را در برابر فشار در نظر گرفتند، اجرا کردند». معاون‌اول رئیس جمهوری یادآور شد: «مردم ایران خیلی بزرگوار هستند و بزرگوارانه این شرایط را تحمل کردند و جای آن دارد که تک‌تک مسئولان ارشد کشور در مقابل ملت ایران سر تعظیم فرود آورند و دست ملت ایران را ببوسند. این ملت بیش از دوونیم سال مقاومت کردند و با مقاومت خود فرصتی در اختیار مسئولان کشور قرار دادند تا فشار حداکثری را به شکست کشانند».